

Kursplan

för kurs på grundnivå

Socialt arbete II
Social Work II

60.0 Högskolepoäng
60.0 ECTS credits

Kurskod:	SUS450
Gäller från:	VT 2009
Fastställt:	2008-12-03
Institution	Institutionen för socialt arbete
Ämne	Socialt arbete

Beslut

Fastställd av institutionsstyrelsen vid institutionen för socialt arbete - Socialhögskolan - vid Stockholms universitet.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Godkänd Samhällsvetenskap och juridik I, 60 hp, och Socialt arbete I, 30 hp, inom Socionomprogrammet.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
S2ÅL	Äldre och personer med funktionsnedsättning	6
S2BA	Barn, ungdom och familj i det sociala arbetet	6
S2MI	Migration och integration	6
S2DR	Alkohol och narkotika	6
S2UT	Utredningsmetodik	6
PFT4	Professionsspecifika färdigheter	1
S2PR	Handledd studiepraktik	21
S2PS	Psykosocialt arbete	7
PFT5	Professionsspecifika färdigheter	1

Kursens innehåll

Teori och praktik i socialt arbete.

Framtida yrkesroll i relation till socialt och psykosocialt arbete.

Centrala kunskapsområden såsom

- alkohol, narkotika samt migration och integration.

- socialt arbete med barn, ungdomar, familjer, äldre samt personer med funktionsnedsättning.

Sociala utredningar.

Professionsspecifika färdigheter.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs ska studenten kunna

identifiera, utreda, beskriva och analysera centrala aspekter av socialt arbete på individ-, grupp- och organisationsnivå,

under handledd studiepraktik tillämpa teoretiska kunskaper i socialt arbete,

beskriva och analysera sin personliga utveckling i fråga om självkänedom, empatisk förmåga, professionellt bemötande och förhållningssätt.

MOMENTENS INNEHÅLL OCH FÖRVÄNTADE STUDIERESULTAT

Äldre och personer med funktionsnedsättning, 6 hp
Elderly and Disabled Persons

Innehåll

Levnadsvillkor och samhällets insatser för äldre och personer med funktionsnedsättning förr och nu.
Rådande principer och lagar som styr det sociala arbetet med äldre och personer med funktionsnedsättning.
Sociala, psykologiska och biologiska perspektiv på åldrande och funktionshinder.
Begrepp och teoribildningar av relevans för det sociala arbetet med äldre och personer med funktionsnedsättning.
Etiska perspektiv, bemötande och förhållningssätt.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången ska studenten kunna visa kunskap om äldres och personers med funktionsnedsättning levnadsvillkor, samhällets insatser, principer och lagar utifrån ett historiskt och aktuellt perspektiv, redogöra för, och problematisera, attityder, bemötande och förhållningssätt, beskriva och reflektera över begrepp och teorier av relevans för socialt arbete med äldre och personer med funktionsnedsättning samt innebörden i olika perspektiv.

Barn, ungdom och familj i det sociala arbetet, 6 hp
Social Work with Children, Youth and Families

Innehåll

Det svenska barnavårdssystemet och dess ramar.
Teoretiska perspektiv och dess implikationer för socialt arbete med barn, ungdomar och familjer.
Barn, ungdomar och familjer i utsatta livssituationer.
Klass, kön, ålder och etnicitetsperspektiv på socialt arbete med barn, ungdomar och familjer.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången ska studenten kunna beskriva och analysera centrala aspekter i det sociala arbetet med barn, ungdomar och familjer, behärska grundläggande begrepp, perspektiv och teorier inom det sociala arbetet med barn, ungdomar och familjer, självständigt tillämpa och redovisa ovanstående kunskaper.

Migration och integration, 6 hp
Migration and Integration

Innehåll

Migrationsprocesser och villkor för immigration och integration.
Kultur-, etnicitets-, klass- och identitetsbegreppets teoretiska innebörder och tillämpning på det svenska samhället.
Diskriminering, rasism och samhällets maktstrukturer.
Olika sociala gruppers uppfattningar om barn och familj, könsrelationer och sexualitet och dess relevans för socialt arbete.
Olika teoretiska synsätt rörande förhållandet mellan individ och kollektiv i ett rättighetsperspektiv.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången ska studenten kunna förstå teoretiska begrepp rörande migration och integration och analysera integrationsmöjligheter i relation till samhällsutvecklingen, förstå betydelsen av kön och etnicitet och analysera och tillämpa dessa begrepp i socialt arbete, kritiskt granska förekomst av diskriminering, rasism och ojämlika maktförhållanden i samhället, reflektera över olika sätt att ur ett rättighetsperspektiv se på förhållandet mellan individ och kollektiv.

Alkohol och narkotika, 6 hp
Alcohol and Drugs

Innehåll

Introduktion till svensk och internationell alkohol- och narkotikapolitik.

Perspektiv på alkohol- och drogprevention.
Perspektiv på behandling av alkohol- och drogmissbrukare.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången ska studenten kunna
redogöra för olika alkohol- och narkotikapolitiska instrument,
redogöra för, och reflektera kring, förutsättningar för alkohol- och drogpreventivt arbete,
redogöra för, och problematisera, förutsättningar för behandlingsarbete med alkohol- och drogmissbrukare.

Utredningsmetodik, 6 hp
Investigation and Assessment in Social Work

Innehåll

Metodologiska aspekter vid en social utredning.
Rättsliga ramar för sociala utredningar.
Källkritiska, textmässiga samt etiska aspekter avseende sociala utredningar.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången ska studenten kunna
utifrån ett ostrukturerat material med knapphändig information formulera och motivera en relevant strategi för
en social utredning,
självständigt genomföra en hypotetisk utredning,
granska svagheter och styrkor i olika utredningstexter ur varierande perspektiv.

Handledd studiepraktik, 21 hp
Supervised Field Work Training

För tillträde till momentet handledd studiepraktik krävs att momenten på termin 4 är fullgjorda.

Innehåll

Sociala problem och sociala processer.
Teorier i praktiken.
Yrkesidentitet och yrkesrollen i ett organisatoriskt sammanhang.
Självkännedom och inlärningsprocesser.
Kommunikation och samspel.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången ska studenten kunna
analysera och förstå sociala processer på individ-, grupp- och samhällsnivå,
förstå sambandet mellan, och betydelsen av, det sociala arbetets teorier i praktik,
reflektera över den kommande yrkesrollen och den egna framtida yrkesteorin,
evaluera sitt kunnande och formulera lärobehov i förhållande till den framtida yrkesrollen,
beskriva yrkesrollen i ett övergripande organisatoriskt sammanhang samt förstå organiseringens betydelse för
det egna handlingsutrymmet,
reflektera över den egna läroprocessen och handledningens betydelse,
vara öppen för att etablera kontakt i organisatoriska och psykosociala sammanhang.

Psykosocialt arbete, 7 hp
Psychosocial Work

Innehåll

Psykosocialt arbete, definition och avgränsningar.
Professionell yrkesroll, empati och den egna personens betydelse.
Samspel mellan klient och socialarbetare.
Teoretiska perspektiv för ökad förståelse av komplicerade möten och samspelsprocesser.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången ska studenten kunna
redogöra för relevanta teorier i psykosocialt arbete,
koppla samman teoretiska och tillämpande utbildningsmoment,
tillämpa de teoretiska perspektiven i samtalsövningar inom ramen för momentet professionsspecifika

färdigheter,
visa förståelse för socialarbetarens yrkesroll och betydelsen av sig själv som instrument i det sociala arbetet,
visa förmåga att göra psykosociala bedömningar,
visa förståelse för, och kunskap om, samspelsprocesser mellan klientens yttre livsbetingelser och inre erfarenhetsvärld,
reflektera över sin empatiska förmåga och sitt förhållningssätt i mötet med klienter.

Professionsspecifika färdigheter, 2 hp
Professional Skills

Innehåll
Yrkesroll, etik och empati.
Den egna personens betydelse för samverkan med andra.
Samspels- och samtalsövningar.
Bearbetning av erfarenheter under praktiken.

Förväntade studieresultat
Efter genomgången ska studenten kunna
genom aktivt deltagande och dialog
beskriva och analysera sin personliga utveckling i relation till lärandeprocessen,
beskriva och analysera sina etiska överväganden,
beskriva och analysera sin egen delaktighet i studentledda färdighetstränande inslag.

Undervisning

Undervisningen sker i form av föreläsningar, seminarier och tillämpningsövningar.

Kunskapskontroll och examination

Examination sker individuellt och i grupp genom skriftliga och muntliga redovisningar.

Betygssättning sker enligt sjugradig, målrelaterad betygsskala.

A=Utmärkt
B=Mycket bra
C=Bra
D=Tillfredsställande
E=Tillräckligt
Fx= Otillräckligt
F=Helt otillräckligt

För momentens betygskriterier, se separata momentbeskrivningar.

För godkänt krävs lägst betygsgraden E på samtliga moment, betygssatta enligt sjugradig betygsskala.
Slutbetyg för hela kursen baseras på ett medeltal av momentbetygen och på respektive moments omfattning.

Momentet Handledd studiepraktik, 21 hp samt momentet Professionsspecifika färdigheter, 2 hp är undantagna från sjugradig betygsskala och betygssätts med tvågradig betygsskala
G=Godkänd
IG=Underkänd

Beträffande regler för examination och omexamination, fastställda av institutionsstyrelsen, se separat blad.

Student har rätt att begära omtentamen med annan examinator om han/hon har underkänts på samma moment vid två tidigare tillfällen. Framställan härom ska göras skriftligt till studierektor inom ett år efter avslutat moment.

Övrigt

Litteraturlistorna revideras inför varje termin och eventuella ändringar finns införda i kursplanen senast 31/12 respektive 30/6.

Kurslitteratur

Äldre och personer med funktionsnedsättning, 6 hp
Elderly and Disabled Persons

Gren, J. (1996) Etik i socialt arbete. Stockholm: Liber.

Gunnarsson, E. & Szebehely, M. (red) (2009) Genus i omsorgens vardag. Stockholm: Gothia.

Jeppsson Grassman, E. (red) (2008) Att åldras med funktionshinder. Lund: Studentlitteratur.

Lindqvist, R. (2007) Funktionshindrade i välfärdssamhället. Malmö: Gleerups.

Norström, C. & Thunved, C. (senaste upplagan) Nya sociallagarna med kommentarer. Stockholm: Norstedts juridik.

Thorslund, M. & Wånell, S-E (2006) Åldrandet och äldreomsorgen. Lund: Studentlitteratur.

Tössebro, J. (red) (2004) Integrering och inkludering. Lund: Studentlitteratur.

Dessutom tillkommer artiklar ca 50 s.

Barn, ungdom och familj i det sociala arbetet, 6 hp
Social Work with Children, Youth and Families

Andersson, G. (2000) Utsatt barndom - olika vuxenliv. Ett longitudinellt projekt om barn i samhällsvård. Stockholm: Allmänna Barnhuset.

Andersson, G. (2000) Barnen i socialt arbete - en maktlös grupp? I: Meeuwisse, A., Sunesson, S. & Svärd, H. (red) Socialt arbete: En grundbok. Stockholm: Natur och kultur.

Borge, A. (2005) Resiliens - risk och sund utveckling. Lund: Studentlitteratur.

Bäck-Wiklund, M. & Lundström T. (2001) Barns vardag i det senmoderna samhället. Stockholm: Natur och kultur.

Börjesson, B. (2008) Förstå socialt arbete. Stockholm: Liber (s 101 - 119).

Eriksson, M., Carter, Å., Dahlkild-Öhman, G., Näsman, E. (2008) Barns röster om våld: att tolka och förstå. Malmö: Gleerups.

Klefbeck, J. & Ogden, T. (2003) Barn och nätverk. Stockholm: Liber.

Lagerberg, D. & Sundelin, C. (2000) Risk och prognos i socialt arbete med barn. Centrum för utvärdering av socialt arbete. Stockholm: Gothia (s 87-96).

Levin, C. & Lindén, G. (2006) Psykologi och socialt arbete. I: Meeuwisse, A., Sunesson, S. & Svärd, H. (red) Socialt arbete: En grundbok. Stockholm: Natur och kultur.

Ungdomsstyrelsens skrifter 2007:14 (2007) Fokus 07. En analys av ungas hälsa och utsatthet (valda delar).

Wiklund, S. (2008) Individ- och familjeomsorgens barnavårdsarbete. I: Bergmark, Å., Lundström, T., Minas, R. & Wiklund, S. Socialtjänsten i blickfånget: organisation, resurser och insatser: exempel från arbete med barn och ungdom, försörjningsstöd och missbruk. Stockholm: Natur och kultur.

Wrangsjö, B. & Eresund, P. (2008) Bråkiga barn. Lund: Studentlitteratur.

Övreeide, H. (2001) Samtal med barn: metodiska samtal med barn i svåra livssituationer. Lund: Studentlitteratur.

Därutöver tillkommer litteratur i form av vetenskapliga artiklar och rapporter som tas fram i samråd mellan lärare och studenter.

Migration och integration, 6 hp
Migration and Integration

Ahmadi, N. (red) (2003) Ungdom, kulturmöten, identitet. Stockholm: SiS, Liber, (valda delar ca 100 s).

Bauböck, R., Heller, A. & Zolberg, A. (red) (2006) *The Challenge of diversity: integration and pluralism in societies of immigration*. Aldershot: Avebury, (valda delar, ca 70 s).

Högdin, S. (2007) *Utbildning på (o)lika villkor*. Akad. avh., Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet, (valda delar, ca 200 s).

Kallifatides, T. (2001) *Ett nytt land utanför mitt fönster*. Stockholm: Bonniers.

Okin, S. M. (2002) *Mångkulturalism - kvinnor i kläm?* Göteborg: Daidalos.

Peterson, A. & Hjerm, M. (red) (2007) *Etnicitet: perspektiv på samhället*. Malmö: Gleerups.

Rexvid, D. (2007) *Dominerad av Dominans: En kvalitativ studie om hur pojkar/unga män med rötter i den muslimska världen förhåller sig till etniskt svenska män och vad detta förhållningssätt innebär för deras egna föreställningar om maskulinitet och heder*. C-uppsats. Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet. Diva.

Schlytter, A. (2004) *Rätten att själv få välja: arrangerade äktenskap, kön och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Schlytter, A. & Linell, H. (2008) *Hedersrelaterade traditioner i en svensk kontext: en studie av omhändertagna flickor*. FoU-Nordväst, Rapport 2008:2.

Därutöver tillkommer aktuella artiklar som tas fram i samråd med lärare.

Alkohol och narkotika, 6 hp
Alcohol and Drugs

Babor, T., m.fl. (2004) *Alkohol: ingen vanlig handelsvara*. Stockholm: Statens folkhälsoinstitut. www.fhi.se. (valda delar, ca 200 s).

Bergmark, A. & Lundström, T. (2006) *Mot en evidensbaserad praktik? Om färdriktningen i socialt arbete*. Socialvetenskaplig Tidskrift, årgång 13, nr. 2.

Börjeson, B. (2008) *Förstå socialt arbete*. Stockholm: Liber (valda delar ca 20 s).

Fingarette, H. (1988) *Heavy drinking. The myth of alcoholism as a disease*. Berkely: University of California Press.

Hübner, L. (2001) *Narkotikaproblem och alkoholproblem. I: Narkotika och alkohol i den allmänna opinionen*. Akad. avh., Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet (valda delar, 26 s).

Inciardi, J. A. (ed)(1999) *The drug legislation debate. 2:a upplagan*. London: Sage Publications (valda delar).

Karlsson, T. (2008) *Finlands, Norges och Sveriges alkoholpolitiska linjedragningar sedan "ödesåret" 2004*. Nordisk alkohol- och narkotikatidskrift (NAT), vol. 25, nr. 3 (kan nås via: www.stakes/nat.fi, sök upp nr 3 och ladda ner).

Larsson, S., Lilja, J. et al. (2001) *Identity, cognitive structure and long term tranquilliser use: A multidimensional approach*. Substance use and misuse, 36:9/10: 1139-1164.

Larsson, S., Lilja, J. et al (2001) *Towards an integrative approach in the analyses of dependency problems*. Substance use and misuse, 36:9/10: 1323-1356.

Skogens, L. (2007) *Socialarbetares resonemang om hanterande av alkoholproblem hos ensamstående socialbidragsklienter. I: Hur bemöts manliga socialbidragstagare med alkoholproblem?: regler, kunskap och kontext i socialt arbete*. Akad.avh. Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet.

von Greiff, N. (2004) *Tradition eller vetenskaplig evidens? Om handlingsramen för ideella organisationers alkohol- och drogpreventiva arbete med ungdomar*. Nordisk alkohol- & narkotikatidskrift, vol. 21 (3): 231-246. (kan nås via: www.stakes/nat.fi, sök upp nr 3 och ladda ner).

Utredningsmetodik, 6 hp
Investigation and Assessment in Social Work

Bernler, G., Cajvert, L., Johnsson, L. & Lindgren, H. (1999) Psykosocialt arbete: idéer och metoder. Stockholm: Natur och kultur (kap. 3, 4, 5, 9).

Dahlman, C. (2006) Neutralitet i juridisk forskning. Lund: Studentlitteratur.

Diesen, C. & Lagerqvist Veloz Roca, A. (2003) Bevis 7. Bevisprövning i förvaltningsmål. Stockholm: Norstedts juridik AB.

Fred, G. & Olsson, K. (2002) Socialbidrag i ett systemteoretiskt perspektiv. Stockholm: Gothia.

Ohlsson, M. (2007) Barns berättelser om socialtjänstens utredningar: samtal mellan socialsekreterare och barn. Malmö: Länsstyrelsen i Skåne.

Valne Westerhäll, L. (red) (2008) Arbets(o)förmåga ur ett mångdisciplinärt perspektiv. Stockholm: Santérus.

Westlund, P. & Isaksson, S. (2001) Barnavårdsutredning: information, reflektion, mobilisering. Stockholm: Liber.

Kurskompendium I, Artiklar, JO-utlåtanden mm.

Kurskompendium II, Utredningsexempel.

Handledd studiepraktik, 21 hp
Supervised Field Work Training

Gerdman, A. (2003) Klient, praktikant, handledare: om att utveckla en egen yrkesteori: handledning av studerande inom vård- och omsorgsutbildningar. Stockholm: W&W.

Killén, K (2008) Professionell utveckling och handledning: ett yrkesövergripande perspektiv. Lund: Studentlitteratur.

Svensson, K., Johnsson, E. & Laanemets, L. (2008) Handlingsutrymme. Utmaningar i socialt arbete. Stockholm: Natur och kultur.

Tham, P. (2008) Arbetsvillkor i den sociala barnavården: förutsättningar för ett kvalificerat arbete. Akad. avh. Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet (valda delar).

Valbar litteratur, ca 500 s, i samråd med lärare och praktikhandledare.

Psykosocialt arbete, 7 hp
Psychosocial Work

Andersen, T. (2003) Reflekterande processer: samtal och samtal om samtalen.

Bernler, G. & Johnsson, L. (2001) Teorier för psykosocialt arbete. Stockholm: Natur och kultur.

Broberg, A., Granvist, P., Ivarsson, T. & Risholm Motander, P. (2006) Anknäytningsteori, del 1. Stockholm: Natur och kultur (valda delar, ca 200 s)

Cullberg, J. (2006) Kris och utveckling. Stockholm: Natur och kultur.

Gordan, K. (2004) Professionella möten. Stockholm: Natur och kultur.

Grina, T. (2002) Det viktiga mötet: om borderline i psykosocialt arbete. Stockholm: Natur och kultur.

Holm, U. (1995) Det räcker inte att vara snäll: förhållningssätt, empati och psykologiska strategier hos läkare och andra professionella hjälpare. Stockholm: Natur och kultur (valda delar ca 100 s).

K (kompendium, valda artiklar ca 100 s)

Professionsspecifika färdigheter, 2 hp
Professional Skills

Hammarén, M. (1995) Skriva: en metod för reflektion. Stockholm: Brevskolan.

Igra, L. (2003) Den tunna hinnan mellan omsorg och grymhet. Stockholm: Natur och kultur.